

RỦI RO BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU & TÀI CHÍNH BỀN VỮNG

Chia sẻ lợi ích – rủi ro giữa doanh nghiệp và ngân hàng

HỒ QUỐC TUẤN – *Đại học Bristol, Anh*

NGUYỄN THỊ THU HÀ – *Đại học Kinh Tế TP.HCM (UEH)*

NGUYỄN LÊ NGÂN TRANG – *Đại học Bristol, Anh*

LÊ ĐẠT CHÍ – *Đại học Kinh tế TP.HCM (UEH)*

TRẦN NGỌC THƠ – *Đại học Kinh tế TP.HCM (UEH)*

BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU: THÁCH THỨC CỦA PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Biến đổi khí hậu là một trong những thách thức rõ ràng của thời đại chúng ta, với khả năng ảnh hưởng đến sức khỏe và hạnh phúc của gần như mọi người trên hành tinh.

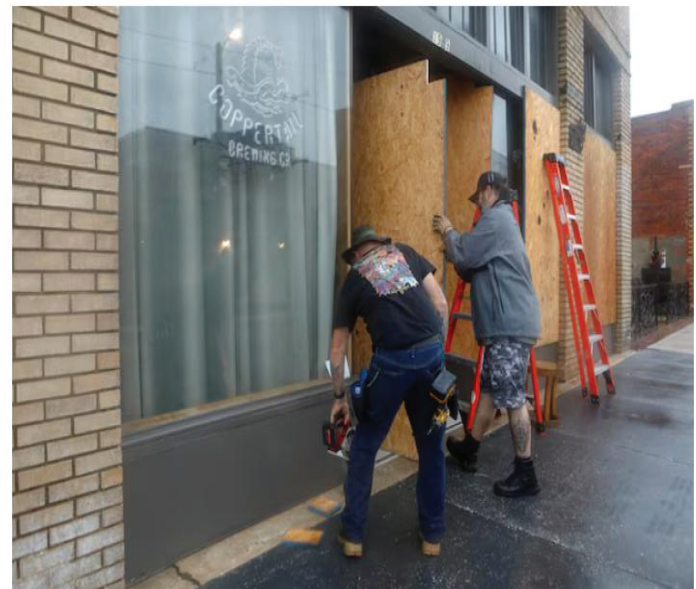
Biến đổi khí hậu là sự thay đổi dài hạn về mô hình thời tiết thông thường. Nó gây ra một loạt hậu quả có thể quan sát được đối với môi trường, kinh tế và xã hội.

US regulator, financial industry monitoring impact of Hurricane Milton on investors, capital markets

By Chris Prentice and Pete Schroeder

October 9, 2024 7:10 PM GMT+1 · Updated 3 days ago

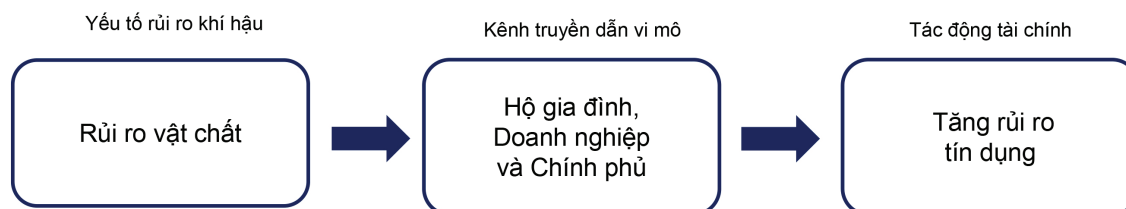
People board up The Dirty Shame bar as Hurricane Milton approaches, in the Ybor City neighborhood in Tampa, Florida, U.S., October 9, 2024. REUTERS/Octavio Jones [Purchase Licensing Rights](#)

Hurricane Helene caused billions of dollars in property damage, which could be swept up and cause more damage (Credit: Getty Images)

***KHÔNG CÓ KẾ HOẠCH B,
VÌ KHÔNG CÓ TRÁI ĐẤT B***

Các yếu tố rủi ro vật chất

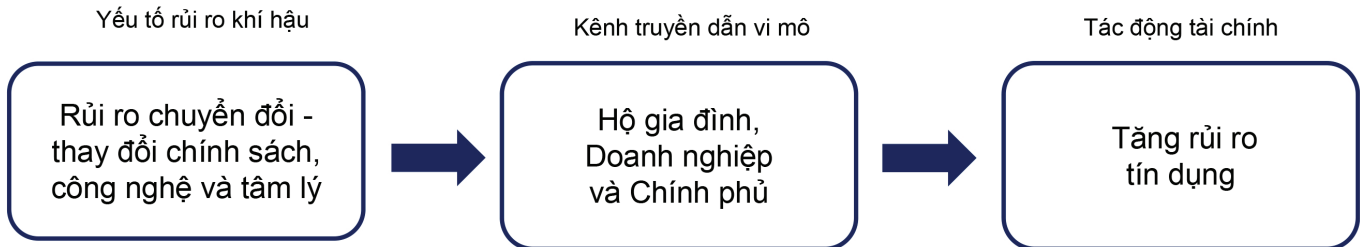
**Rủi ro của biến đổi
khí hậu đối với nền
kinh tế và thị
trường tài chính (1)**

Rủi ro vật chất (physical risk)

Những tác động trực tiếp của biến đổi khí hậu, chẳng hạn như mực nước biển dâng, bão thường xuyên hơn và dữ dội hơn, sóng nhiệt, hạn hán và cháy rừng...

Những sự kiện như vậy có thể gây thiệt hại về tài sản, làm gián đoạn chuỗi cung ứng và ảnh hưởng đến uy tín tín dụng của người đi vay.

Các yếu tố rủi ro chuyển đổi

Rủi ro của biến đổi khí hậu đối với nền kinh tế và thị trường tài chính (2)

Rủi ro chuyển đổi (transition risk)

Đây là những **rủi ro liên quan đến quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế xanh**. Chẳng hạn như những thay đổi về chính trị, công nghệ và sở thích của người tiêu dùng do nỗ lực giảm phát thải khí nhà kính. Những rủi ro như vậy có thể ảnh hưởng đến giá trị và lợi nhuận của các khoản đầu tư vào nhiên liệu hóa thạch và tạo ra sự không chắc chắn cho các công ty và ngành phụ thuộc nhiều vào nhiên liệu hóa thạch.

TÀI CHÍNH BỀN VỮNG

Định nghĩa

Tài chính bền vững đề cập đến quá trình xem xét các cân nhắc về môi trường, xã hội và quản trị (ESG) khi đưa ra quyết định đầu tư trong lĩnh vực tài chính, dẫn đến đầu tư dài hạn hơn vào các hoạt động và dự án kinh tế bền vững.

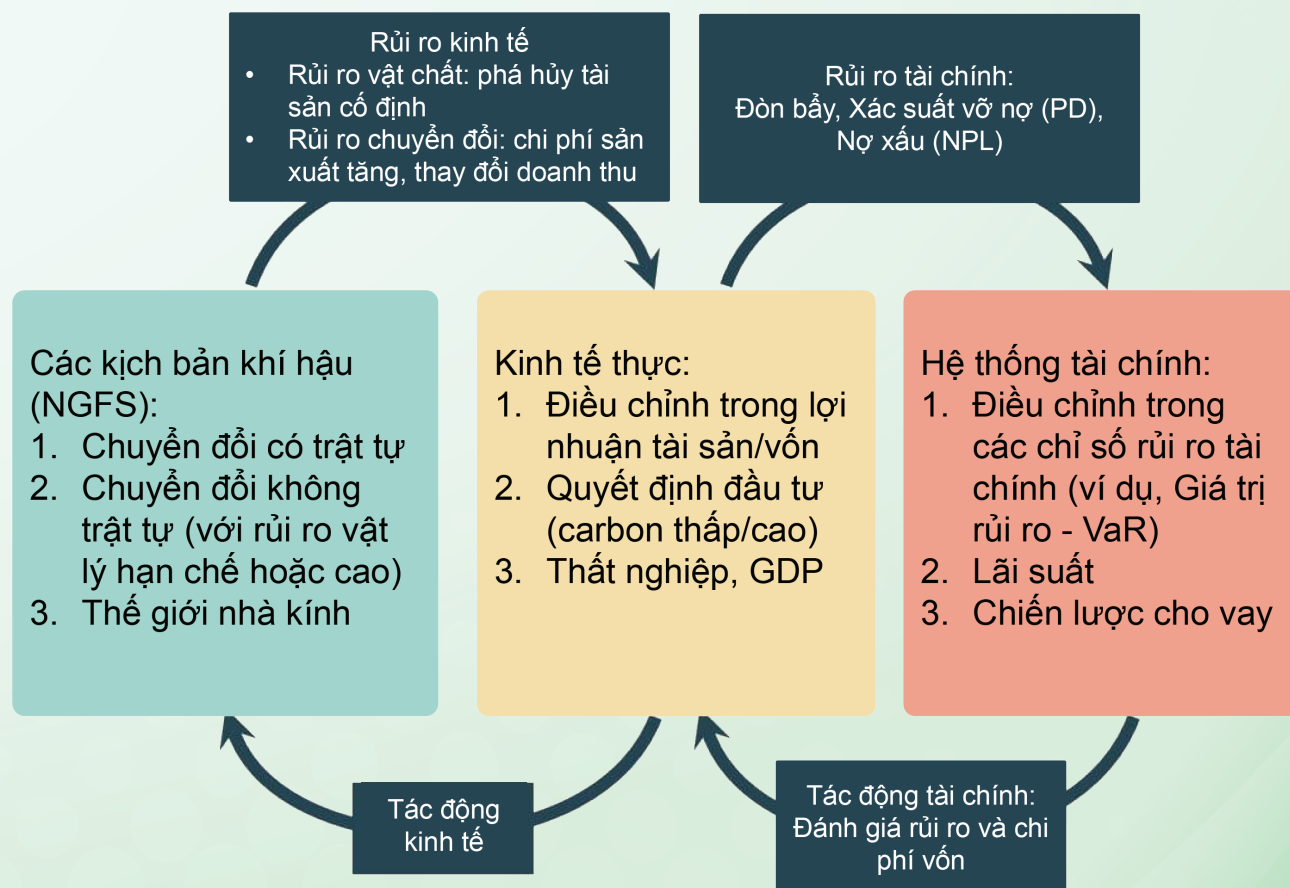
European Union

Tài chính bền vững & Tài chính xanh

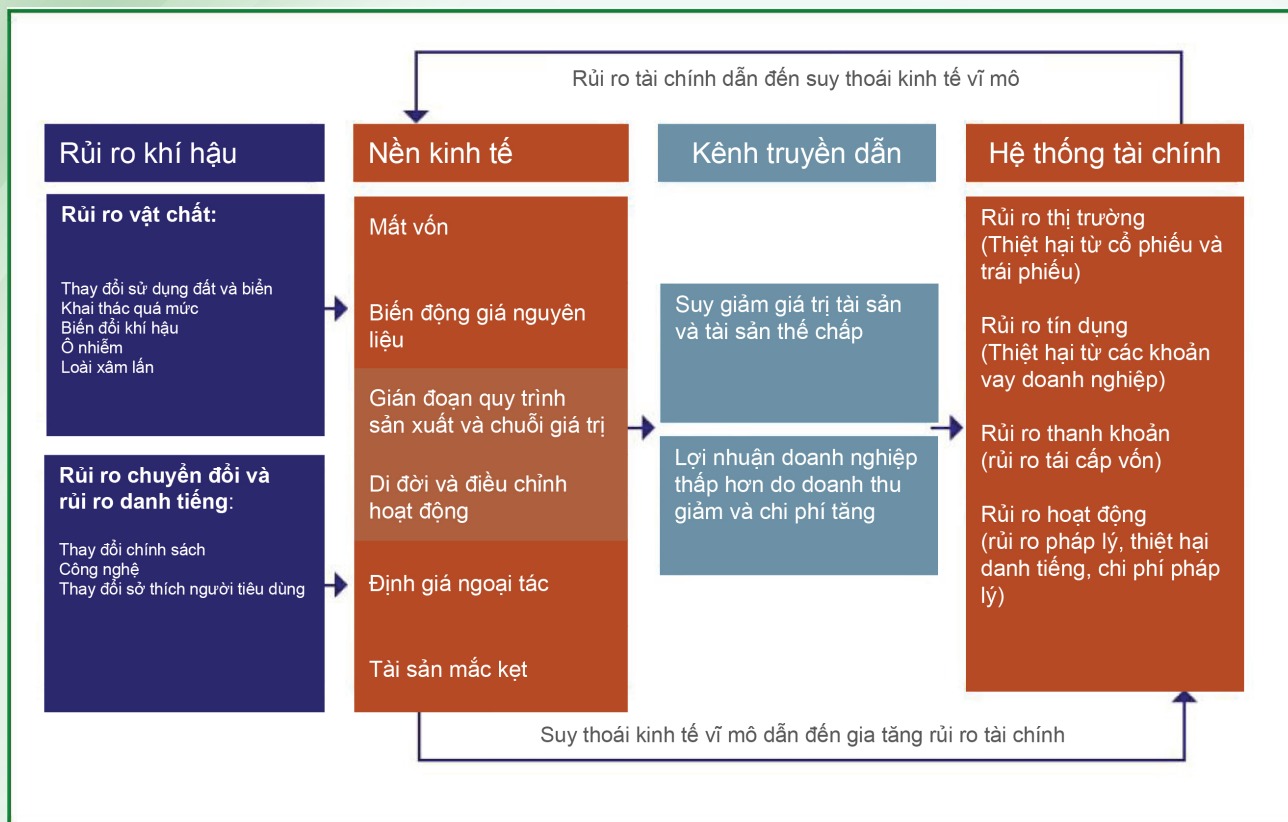
Các cân nhắc về môi trường bao gồm giảm thiểu và thích ứng với biến đổi khí hậu, cũng như môi trường rộng hơn, ví dụ như bảo tồn đa dạng sinh học, ngăn ngừa ô nhiễm và hướng tới nền kinh tế tuần hoàn. (Tài chính xanh)

Những cân nhắc về mặt xã hội có thể đề cập đến các vấn đề bất bình đẳng, tính toàn diện, quan hệ lao động, đầu tư vào con người, kỹ năng và cộng đồng của họ, cũng như các vấn đề về nhân quyền.

Những cân nhắc về quản trị các tổ chức công và tư nhân bao gồm cơ cấu quản trị, quan hệ nhân viên và thù lao ban điều hành. Những nhân tố này đóng vai trò cơ bản trong việc đảm bảo đưa các cân nhắc về xã hội và môi trường vào quá trình ra quyết định của tổ chức.

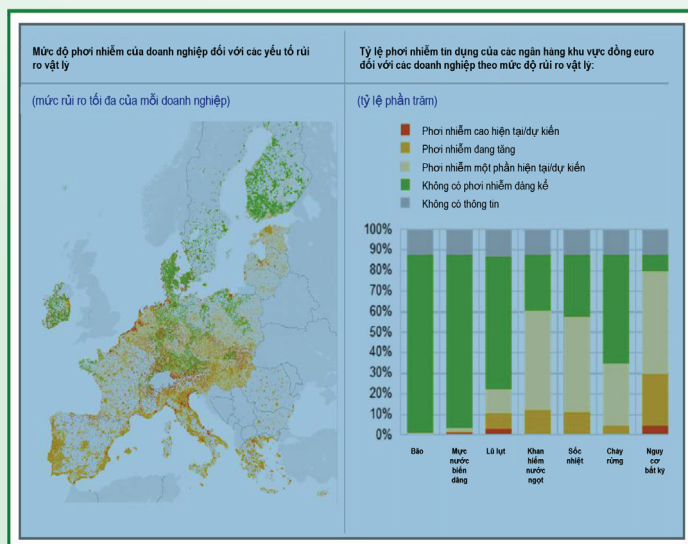

RỦI RO BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU VÀ NGÂN HÀNG

Source: De Nederlandsche Bank, 2020

BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU VÀ RỦI RO TÍN DỤNG

Sources: Four Twenty Seven, AnaCredit and ECB.

Ở Nam Âu, 18% doanh nghiệp có nguy cơ cao bị “sốc” nhiệt, nước và cháy rừng.

Khoảng 30% ngân hàng khu vực đồng Euro chịu rủi ro tín dụng có hệ thống đối với các công ty phi tài chính là do cho vay các công ty chịu rủi ro ngày một cao đối với (ít nhất) một yếu tố rủi ro vật chất do biến đổi khí hậu.

NGÂN HÀNG ĐIỀU CHỈNH HÀNH VI VỚI RỦI RO BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

- Các ngân hàng có thể gặp sự sụt giảm mạnh về giá trị tài sản thế chấp khi thiên tai làm hư hại các tài sản này.
- Sau thảm họa thiên nhiên, các ngân hàng bắt đầu tính lãi suất vay cao hơn trên các khoản vay đối với những người đi vay bị ảnh hưởng, mặc dù hiệu ứng định giá này đã mất dần đi theo thời gian (Correa và cộng sự, 2023).
- Các công ty có mức phát thải ở scope 1 cao sẽ có mức giảm đáng kể trong tổng tín dụng sau khi ngân hàng của họ cam kết khử carbon (Kacperczyk và Peydro, 2022).

Một số chủ đề của tài chính bền vững đang được quan tâm

- Tín chỉ carbon
- Cho vay xanh (green lending)
- Trái phiếu xanh (green bond)
- Đa dạng sinh học trong tài chính
- Rửa xanh (greenwashing)
- Xếp hạng ESG (ESG ratings)
- Cho vay xã hội (social lending)
- Thù lao ban điều hành và khoảng cách lớn trong thu nhập

Rủi ro biến đổi khí hậu & Tài chính bền vững

Suy nghĩ lại về rủi ro và cơ hội

Suy nghĩ lại về Rủi ro – Cơ hội

Rõ ràng chúng ta nhìn thấy trong quá trình chuyển đổi này, cả rủi ro và những cơ hội.

Cần chuẩn bị các nguồn vốn đa dạng để hỗ trợ cho doanh nghiệp chuyển đổi sang sản xuất bền vững.

Mục tiêu:

Mục tiêu 1: Hỗ trợ doanh nghiệp, trong đó có SME/MSME trong chuyển đổi sang sản xuất xanh, ít phát thải.

Mục tiêu 2: Nuôi dưỡng thể hệ doanh nghiệp mới: các startup công nghệ khí hậu để họ có thể tăng trưởng.

Đón nhận cơ hội từ những nhu cầu mới

- Dòng vốn không chỉ đến từ ngân hàng mà còn từ quỹ đầu tư mạo hiểm, các nhà tài trợ tổ chức, nhà đầu tư thiên thần và các tổ chức tài chính phát triển (DFI).
- Xu hướng tài chính hỗn hợp (blended finance) kết hợp các nguồn vốn công và tư, giúp giảm rủi ro và thu hút đầu tư vào các dự án khí hậu.

Sản phẩm mới, dịch vụ mới: Công nghệ tài chính xanh (Green Fintech)

Ví dụ minh họa từ Mybank:

Sử dụng công nghệ vệ tinh "Tomtit" kết hợp dữ liệu viễn thám và nhận dạng hình ảnh của cánh đồng.

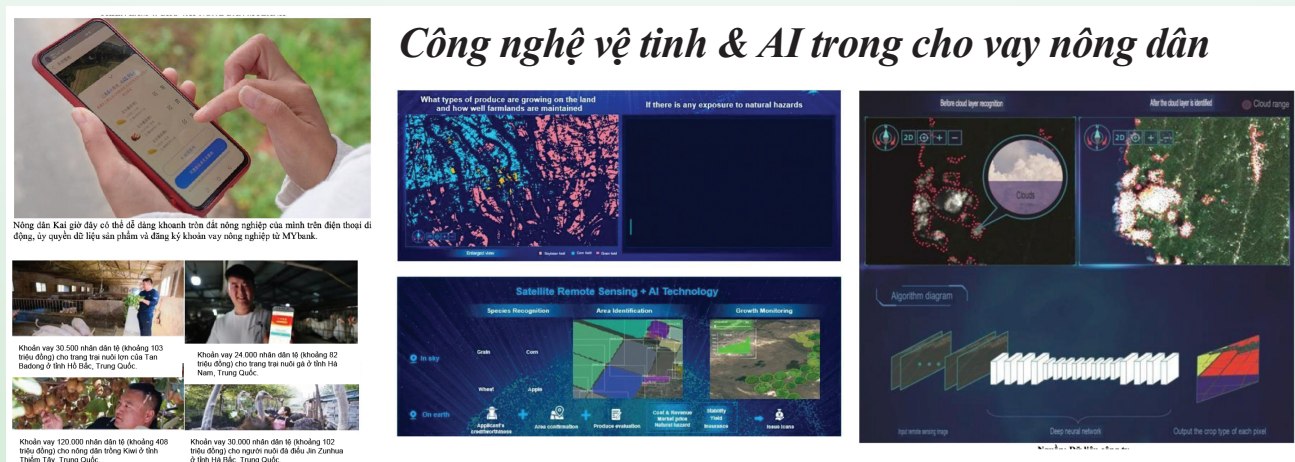
Phân tích thông tin khí hậu, mô hình ngành, dữ liệu đăng ký đất đai từ cơ quan chính phủ.

Đánh giá rủi ro, ước tính năng suất và giá trị sản lượng cây trồng.

Xác định mức tín dụng và kế hoạch trả nợ phù hợp cho nông dân.

Giảm thiểu rủi ro vỡ nợ và giảm gánh nặng phân tích cho chuyên gia tài chính, nhờ dữ liệu gần thời gian thực.

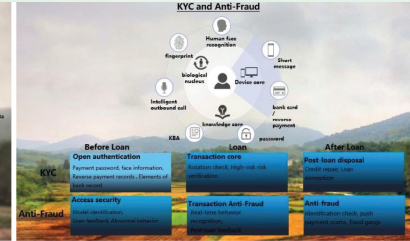
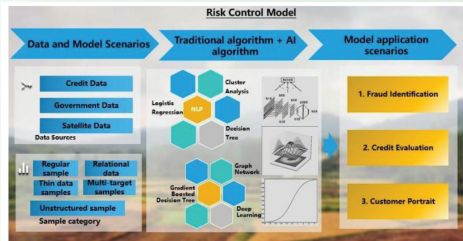
Giảm phát thải

Sản phẩm mới, dịch vụ mới: Công nghệ tài chính xanh (Green Fintech)

Ví dụ minh họa từ Mybank: sử dụng dữ liệu vệ tinh quang học để xác thực diện tích, cây trồng để định giá và cấp tín dụng cho nông dân.

Công nghệ vệ tinh trong cho vay nông hộ

Sản phẩm mới, dịch vụ mới: Công nghệ tài chính xanh (Green Fintech)

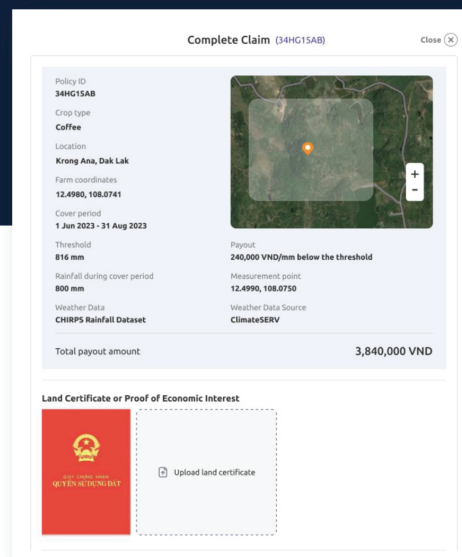
Ví dụ minh họa từ Hillridge:

- Khoảng 40% tổng giá trị sản xuất ĐBSCL (6,8 tỷ USD) có thể được bảo vệ bằng bảo hiểm chỉ số.
- Bảo hiểm tự động chi trả khi chỉ số mưa hoặc nhiệt độ vượt ngưỡng, không cần đánh giá thiệt hại.

Bảo hiểm chỉ số

Bảng 32: Các yếu tố liên quan đến thiết kế sản phẩm bảo hiểm trong tương lai

Ngành hàng và xếp hạng (1-10)	Yếu tố và Trọng số				Tổng điểm theo trọng số (cao nhất: 10)	Tiềm năng thiết kế sản phẩm bán trong tương lai
	Mức độ sẵn sàng chi trả (25%)	Hỗ trợ chính sách (15%)	Tính đa bị tác động do biến đổi khí hậu của hàng hóa (35%)	Tác động của rủi ro thời tiết đến lợi nhuận (25%)		
Lúa gạo	6	10	10	8	8,5	Cao
Xoài	10	2	10	8	8,3	Cao
Sầu riêng	8	2	8	8	7,6	Khá cao
Tôm	4	10	8	8	7,3	Khá cao
Cam	4	2	6	6	4,9	Trung bình
Thanh long	2	2	4	2	2,7	Thấp
Bưởi	2	2	4	2	2,7	Thấp

Công nghệ khí hậu (Climate Tech): đường tắt để giảm rủi ro khí hậu và tăng khả năng cạnh tranh

Các doanh nghiệp cần ứng dụng công nghệ khí hậu để giảm rủi ro và nâng cao khả năng cạnh tranh:

Giảm rủi ro vật chất:

- Ứng dụng công nghệ như Geotech, Watertech để cải thiện khả năng dự báo và quản lý tài nguyên.

- Ứng dụng công nghệ Cloud, IoT, AI, và big data trong quản lý và tối ưu hóa hoạt động sản xuất, giảm phát thải carbon.

Đón nhận cơ hội từ chuyển đổi xanh:

- Chuyển đổi sang quy trình sản xuất xanh,
- Khám phá tiềm năng của các công nghệ biotech, foodtech, và để tăng năng lực cạnh tranh.

Nhiều thử nghiệm hơn:

Các doanh nghiệp lớn cần nhiều đổi mới mở (open innovation) hơn, thông qua những dự án thử nghiệm với các startup công nghệ khí hậu để thúc đẩy quá trình chuyển đổi.

Đầu tư cho Startup Công Nghệ Khí Hậu

- Các startup công nghệ khí hậu, đặc biệt là deep tech tại Việt Nam mới chỉ nhận được dưới 2 triệu USD giai đoạn đầu.
- Cần tăng đầu tư lên ít nhất 5 triệu USD để startup có đủ nguồn lực phát triển.
- Các Tổ chức Tài chính Phát triển (DFIs) cần đóng vai trò nhà tài trợ mỏ neo (anchor investor), giúp giảm rủi ro cho các khoản đầu tư.
- Cần mở khoá dòng vốn khởi nghiệp từ quốc tế: các nhà đầu tư thiên thần, VC giai đoạn đầu, VC công nghệ sâu, và các nhà đầu tư tác động chuyên nghiệp.
- Trend: hiệu quả năng lượng, công nghệ pin, MRV, thu hồi carbon từ đại dương...

Ảnh chụp nhanh: Hệ sinh thái công nghệ khí hậu tại Việt Nam

49

công ty khởi nghiệp công nghệ
khí hậu
từ năm 2015-2023

27

VC
từ năm 2015-2023

\$92.6M

trong giá trị tài trợ
từ năm 2015-2023

+365%

tốc độ tăng trưởng trung bình
yoy
từ 2020-2023

Who cares wins: Ngân hàng cần chủ động đón đầu

Xu hướng trên thế giới và tại Việt Nam

Lợi ích

- Quản lý rủi ro tốt hơn
- Tăng cường danh tiếng và thương hiệu
- Thu hút vốn đầu tư
- Tối ưu hóa lợi nhuận dài hạn
- Đáp ứng các yêu cầu pháp lý và chính sách
- Tăng khả năng cạnh tranh
- Cải thiện quan hệ với khách hàng và đối tác

Xây dựng & Tối ưu Chiến lược Đầu tư ESG

- Loại bỏ các khoản cho vay vào những công ty hoặc ngành không đáp ứng các tiêu chuẩn ESG cơ bản.
- Tìm kiếm và cho vay vào các công ty có thành quả ESG tốt
- Tham gia quỹ đầu tư tập trung vào công nghệ khí hậu
- Tạo ảnh hưởng bằng quyền cổ đông (shareholder engagement)

Kết hợp ESG vào quy trình phân tích và ra quyết định cấp tín dụng

- Đánh giá rủi ro ESG của khách hàng và dự án vay
- Phát triển sản phẩm tín dụng mới
- Quản lý danh mục tín dụng

Tài liệu tham khảo

- Hồ Quốc Tuấn, Nguyễn Thị Thu Hà, Nguyễn Lê Ngân Trang, Lê Đạt Chí, & Trần Ngọc Thơ, 2024. “Tài chính bền vững và phản ứng của ngân hàng – Hàm ý chính sách cho Việt Nam”. Báo cáo nghiên cứu sắp công bố.
- Hồ Quốc Tuấn, Nguyễn Lê Ngân Trang, & Nguyễn Thị Thu Hà, 2023. Cơ chế giao dịch khí thải carbon và trái phiếu xanh – Bài học từ kinh nghiệm quốc tế. Tài liệu hội thảo “Tài chính xanh và thị trường tín chỉ Carbon”.
- Nguyễn Thị Thu Hà, Hồ Quốc Tuấn, Lê Đạt Chí, & Trần Ngọc Thơ, 2023. Mở khóa trung tâm tài chính xanh cho TP.HCM. Tài liệu hội thảo “Tài chính xanh và thị trường tín chỉ Carbon”.
- Clickable Impact, 2024. Vietnam Climate Tech Funding Ecosystem Report 2024
- Clickable Impact, 2024. Báo Cáo Nghiên Cứu: Nông Nghiệp Chống Chịu Thời Tiết Tại Đồng Bằng Sông Cửu Long